

T12: XARXES URBANES I PROBLEMÀTICA DE LA CIUTAT ACTUAL

1. LA CIUTAT ESPANYOLA DEL S.XXI

- ➔ **Ciutats globals:** centres imprescindibles en l'espai de fluxos i nodes del planeta. A causa de xarxes telecomunicacions, control, propietat i decisions sobre economia mundial globalitzada. S'hi concentren seus d'empreses, capitals i serveis financers. Grans infraestructures i capacitat de generar tendències socials i culturals.
 - ➔ **Construcció xarxes i lobbies de ciutats i regions** = x potenciar capacitats de ciutats a escala europea i mundial. Organismes que defensen **cooperació** ciutats: Assembla Regions d'Europa, Xarxa C6 i acord Eurocities.
 - ➔ **Qui determina si una ciutat és o no global?** Uni. Loughborough i la revista Foreign *NY, París i Tokyo estan al rànquing.
- ➔ **Projecció bona imatge internacional:** bon pressupost x màrqueting i propaganda = promoció turisme, logotips, construcció edificis singulars x arquitectes famosos, esdeveniments internacionals. Renovacions urbanístiques. Objectiu = esdevenir seu de fires, congressos, festivals, expos...
 - **Mobile Congres, festivals cinema, edificis (Guggenheim, Wanda Stadium, Aquàrium València...)**
 - **Madrid, Sevilla i Donosti: capital cultural, Saragossa: de l'aigua, BCN: olimpíades.**

2. XARXES I SISTEMES DE CIUTATS

Megalòpolis: àrea metropolitana molt extensa/ llarga cadena d'àrees metropolitanes gairebé contínues.
-Europa: 1. París (11'5M hab.), 2.London (7'5M), 3.Madrid (7M), 4.Roma (5'5M) i 5.Berlín (5'5M).

MODEL JERARQUIA URBANA Ñ, a més de nº d'hab. es poden classificar:

1. **Metròpolis globals nacional** = Madrid i BCN. Influeixen a tot el país i internacionalment. Acullen empreses + destacades i insti.públiques, pateixen problemes degut seva grandària.
 2. **Metròpolis regionals** = València, Bilbao, Sevilla, Saragossa, Las Palmas, Palma de Mallorca: ciutats grans i ben comunicades (<1M hab). La Corunya, Alacant, Lleida: metròpolis subregionals (<500.000 hab).
 3. **Ciutats mitjanes o centres subregionals:** Santander, Segòvia, Tarragona, Pamplona (100-200.000hab)
 4. **Capitals comarcals:** nuclis de població (aprox 50.000hab)
- ➔ **Àrea/regió metropolitana** = zona d'influència considerable. Ciutat central s'estén a altres nuclis urbans propers, integrats independentment però condicionats x la ciutat central. **Madrid 7M hab.**
 - ➔ **Conurbació** = estructura polinuclear caracteritzada x abundància act. secundàries i terciàries + gran intercanvi de fluxos entre ciutats. **Rotterdam + l'Haia + Amsterdam + Utrecht. Municipi BCN.**

XARXES URBANES: tota Europa és un territori reticulat i organitzat x ciutats. +50% població viu en àrees metropolitanes i grans urbs.

- ➔ **Banana:** principal eix urbà continent europeu. Sud-est UK fins vall del Po. Potents zones industrials, autopistes, infraestructures, alt consum energètic i contaminació.
- ➔ **Arc mediterrani:** Comunitat Valenciana fins nord-est Itàlia, passant x sud-est França.
- ➔ **Incorporació països est a UE:** fluxos amb zona Rhin-Ruhr i Varsòvia i Paraga-Viena-Budapest.

JERARQUIA SISTEMA URBÀ Ñ (des de 60s)

1. **Àrea Madrid:** aglomeració urbana + important Ñ.
2. **Eix mediterrani:** destaca el turisme.
3. **Eix cantàbric:** frontera francesa fins a Ovieda-Gijón.
4. **Eix atlàntic gallec:** entre Ferrol i Vigo.
5. **Eix andalús:** dividit en la vall del Guadalquivir cap a Sevilla i Còrdova // el litoral andalús.
6. **Arxipèlags balear i canari:** turístics.

Distribució territorial = evolució € recent

Període 1960-1975: act.industrials i turisme. **Període 1975-1995:** multiplicació àrea urbanitzada = noves formes d'urbanització dispersa. **Període 1995-avui:** consolidació eixos i tren alta velocitat obre possibilitats.

3. TRANSFORMACIONS MORFOLOGIA DE LES CIUTATS Ñ

A partir 80s, reforç sobre el conjunt del sist. urbà espanyol 6 grans **àrees metropolitanes: Madrid, BCN, València, Sevilla, Bilbao i Màlaga.** 1/3 part de la població Ñ, i només són el 2% del territori.

- ➔ A les 2 grans capitals hi viuen el 25% d'espanyols.
- ➔ **1980:** nucli central de les aglomeracions = terciarització i assumeix la gestió pública i €. Tb les classes altes i mitjanes van traslladar-se a la perifèria.
- ➔ **2000:** nucli històric recupera residents amb gran accessibilitat, amb edificis oficials i seus socials. Destinació preferent dels immigrants (preus + baixos).

Model compacte = envelliment teixits urbans, obrir nous carrers no és sempre bona solució, centre històric: funció comercial. Residents envellits i marginats, la majoria gent gran i immigrants.

Model dispers = conseq. de la generalització ús automòbils, viatges pendulars quotidians, altament consumidors sòl, alt consum energètic i contaminació, dificultats desplaçaments en hores punta. Bona logística amb autopistes, centres comercials, parcs lúdics...

4. PROBLEMES CIUTAT Ñ CONTEMPORÀNIA (Polarització € = forta desigualtat interna)

- **Segregació:** separació d'un grup social respecte resta de població, a través plantejaments €, socials, racials, religiosos... A la ciutat manifestat en barris marginals i formació de guetos (**guetització**).

- **Espais de sobrecentralitat:** on es situen seus grans empreses industrials i financeres i inst. públiques.

- **Comunitats tancades:** zones residencials exclusives, construïdes amb capital privat i amb guàrdies de seguretat. Cost de viure-hi molt elevat.

***Gentrificació:** procés pel qual persones amb notables recursos € i act. comercials i artístiques s'instal·len en barris anteriorment degradats. Les act. tradicionals no poden assumir costos i s'observen assetjaments immobiliaris. Mesures x frenar-lo = plans d'habitatge, limitar turisme i regular act. locals d'oci nocturn. **Malasaña (Madrid) o la Ribera (BCN).**

- **Perifèries degradades:** dissenyats amb poc criteri, atur i desestructuració social, racisme.

5. EVOLUCIÓ DE LA CIUTAT A Ñ (van continuar expansionant-se x immigració i increment natalitat)

- ➔ **Creixement descontrolat:** immigració accelerada densifica eixamples i nuclis antics, sovint amb la subdivisió d'habitatges. Acumula greus dèficits en habitatges i infraestructures.
 - Perifèria Madrid, BCN i Bilbao = creix molt i apareixen barraques autoconstruïdes.
- ➔ **De ciutats a àrees metropolitanes:** creixen metròpolis i s'enllacen amb les ciutats properes = conurbació = idea d'àrea metropolitana. Comporta la generalització de mitjans de transport.

- **Especialització funcional:** sorgeixen ciutats dormitori, polígons industrials i zones comercials i d'oci. Apareixen mov. ciutadans i associacions veïns x protestar pèssimes condicions vida de les grans ciutats. Situació comença a resoldre's a partir 1979.

6. CIUTATS SOSTENIBLES

- Consum elèctric d'un habitatge adossat és 5 cops > edifici de 10 pisos amb 2 soterranis d'aparcament.
- Actuacions urbanes de recuperació de sòls: Bilbao Ría 2000, recuperació línia de mar de BCN, barri de Südstadt de Berlin construït sobre antiga zona militar francesa o a UK la reutilització de terrenys industrials abandonats i la renovació de Camden Town.
- **Política mediambiental de la UE = fer + eco € UE, protegir natura i salvaguardar salut i qualitat de vida.** Amb un creixement verd, protecció de la natura, creació Natura 2000 (20% territori UE destinat a act. humanes sostenibles amb espècies) i garantir aigua potable, qualitat aire i reduir soroll i productes químics.